

20 מרץ 2016
סימוכין: 31311

לכבוד
אלוף רוני נומה
מפקד הגדה המערבית

באמצעות דוא"ל: pnioi-tzibur@mail.idf.il ובאמצעות פקס: 02-5305724

הנדון: בהול - הטלת כתר על היישוב בית פג'אר

1. הרינו לפנות אליך מטעם המוקד להגנת הפרט, בעניין כתר שהוטל ביום ה' האחרון, ה-17.3.2016, על היישוב בית פג'אר שבנפת בית לחם.
2. היישוב בית פג'אר הינו יישוב גדול, המונה כ-17,000 תושבים.
3. בשל הכתר, מזה ארבעה ימים, נותר היישוב בית פג'אר מושבת, אין יוצא ואין בא. כוחות הצבא אינם מאפשרים כניסה אל היישוב או יציאה ממנו. תלמידים שלומדים בבתי ספר הנמצאים מחוץ ליישוב וסטודנטים אשר לומדים באוניברסיטאות ונמצאים ביישוב נשארו בבתייהם ותושבים אשר עובדים מחוץ ליישוב לא יצאו לעבודתם.
4. אתמול ניסה חולה דיאליזה מהיישוב לצאת מהיישוב לצורך טיפול רפואי, אבל כוחות הצבא סירבו לתת לו לעבור.
5. כמו כן, הבוקר, שש משפחות של תושבי היישוב, אשר היו אמורות לנסוע לירדן, הגיעו עם המזוודות שלהן למחסום, אולם כוחות הצבא לא אפשרו להן לצאת.
6. על פי כתבה שהתפרסמה בעיתון "הארץ" ביום ה', ה-17.3.2016:
"חיילת נפצעה באורח בינוני עד קשה בפיגוע דקירה בצומת אריאל. שני המחבלים נורו ונהרגו. השניים הם עלי תיואבתה בן 19 ועלי טקאטקה בן 20 מהכפר בית פג'אר שליד בית לחם. מאז תחילת גל הטרור נהרגו חמישה צעירים מהכפר ו-13 ממחוז בית לחם כולו. בעקבות הפיגוע, החליטו בצה"ל להטיל כתר מלא על הכפר בית פאג'ר."
ראה: <http://www.haaretz.co.il/news/politics/1.2885996>
7. יצוין כי במכתב מיום 17.3.2016, בתשובה למכתבינו בעניין כתרים אשר הוטלו על היישובים חגיה וזאויה, כתבה סגן רננה קרויזר, קצינת פניות הציבור ומעקב בלשכתך, כי המגבלות שהוטלו הינן "מגבלות תנועה נקודתיות על גברים בין הגילאים 15 – 25 שאינם בעלי היתר עבודה בישראל או ביישובים ישראלים".
דומה כי תיאור זה אינו מדויק. הכתרים בנוגע אליהם פנינו אליך, לא היו מוגבלים, לפחות בתחילתם, לקבוצת האוכלוסייה המתוארת במכתבה של סגן קרויזר אלא דובר בכתרים מלאים. כאמור גם במקרה של היישוב בית פאג'ר, הן על פי המידע שנתקבל מהתושבים, הן על פי הכתבה שפורסמה בעיתון "הארץ", מדובר על "כתר מלא".
8. מדיניות זו סותרת התחייבויות מפורשות של המדינה לבית המשפט העליון בתשובה לעתירה לבג"ץ של האגודה לזכויות האזרח בישראל נגד הכתר שהוטל על העיר שכם (בג"ץ 7577/06). יודגש כי העתירה עסקה בכתר שהגבלותיו היו קלות יותר מההגבלות המוטלות כרגע על היישוב בית פאג'ר היות ודובר בהגבלות על קבוצת גיל מסוימת וכן כי על פי תגובת המדינה לעתירה מיום 7.1.2007:

"לעניין זה יודגש כבר עתה, כי המונח "כתר", ככלל, אין משמעו, איסור גורף על יציאה וכניסה משטח מסוים, אלא **מדובר בהתניית התנועה אל ומחוץ לאזור בבידוק בטחוני**. דהיינו, כתר על העיר שכם, משמעה, הצבת מחסומים וחסימות המונעים מעבר חופשי אל ומחוץ לעיר שכם, אך **מאפשרת את המעבר אל ומחוץ לעיר בכפוף לבדיקה בטחונית**".

סעיף 15 לתגובת המדינה הנמצאת ב: <http://www.hamoked.org.il/items/8711.pdf>

9. בהמשך התגובה נאמר כי הטלת הכתר עוגנה בהכרזה של מפקד כוחות הצבא וכמו כן (בסעיף 19) כי:

"הטעמים להטלת כתר, ולניתוק תאי שטח מסוימים זה מזה, הינם **טעמים ביטחוניים מובהקים**. צעדים אלה נועדו להקשות על מחבלים וגורמים עוינים את האפשרות לצאת מתוך השטח המכותר באופן חופשי ובלתי מפקח, בדרכם לביצוע פיגועים, וכן נועדו הם להקשות עליהם, לאחר ביצוע פיגוע, להימלט לתוך שטח מסוים (בעיקר שטחי A ו-B). כמו כן, הכתרים מקשים על תכנון פיגועים, על העברת הוראות לביצוע פיגועים, על העברת אמצעי לחימה ממקום למקום, וכדומה. מטעמים אלה, החיוניים לביטחון האזור, ננקט אמצעי זה"

10. התגובה אף מדגישה כי הסיבה להטלת הכתר דווקא על העיר שכם הינה הפיכתה של העיר ל"בירת טרור" וכי הודות לכתר "סוכלו בשנים האחרונות עשרות ואף מאות פיגועי חבלה שכוונו נגד מטרות ישראליות".

11. בנוגע לטענת העותרת כי הטלת הכתר הינה בבחינת ענישה קולקטיבית, תשובת המדינה היתה חדה וברורה:

86. דין טענה זו להידחות. אכן, אין מחלוקת שכללי המשפט הבינלאומי המנהגי אוסרים על ענישה קולקטיבית. עם זאת, וכפי שפורט לעיל, הרי שאין מדובר, במקרה דנן, בענישה כלשהי כלל ועיקר, אלא בפעולות מנע ביטחוניות הננקטות מכוח סמכותו וחובתו של המפקד הצבאי להגן על כלל תושבי אזור יהודה והשומרון, כמו גם על מדינת ישראל ותושביה.

87. כפי שהקמת מחסומים וביצוע בידוק בטחוני סביב העיר שכם וסביבתה אינה אמצעי ענישה קולקטיבי, וטענות בעניין זה כבר הועלו ע"י העותרת **בפרשת עלאונה** ולא התקבלו, כך גם מגבלות התנועה המוטלות במסגרת כתר זה, מעת לעת, ובהתאם לנסיבות הביטחוניות המשתנות באזור, אינן מהוות ענישה קולקטיבית. הפגיעה אינה המטרה שבהטלת המגבלות, התכלית היא בטחונית והפגיעה היא נלווית לאמצעי הננקט. נשוב ונדגיש, כי הוחלט, כיום, שמגבלות תנועה על תושבים בין גילאים מסוימים יוטלו על בסיס מידע קונקרטי לפיו קיים מידע על מפגע המחפש לעשות דרכו אל מחוץ למרחב.

88. העותרת מבקשת ללמוד מהעובדה שמדובר בהגבלה גורפת, כי מדובר בסנקציות עונשיות-קולקטיביות, אולם אין כך הדבר.

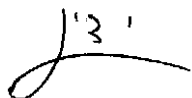
89. קיימת אבחנה בין אלמנטים ביטחוניים-מניעתיים לבין אלמנטים עונשיים. על אבחנה זו עמד בית המשפט הנכבד במסגרת בג"ץ 1113/90 **שוא נ' מפקד כוחות צה"ל בחבל עזה**, פ"ד מד(4) 590, שם כוונה העתירה נגד עוצר אשר הוטל מזי לילה על חבל עזה. העותרים שם טענו, בין השאר, כי הטלת העוצר הנמשך מיועדת לשמש סנקציה, ולא להשגת מטרה זו מסורה הסמכות האמורה בידי המשיב. בית המשפט העליון קבע בפסק דינו באותה עתירה, שאילו היה מדובר בסנקציה, הדבר היה אסור.

12. גם אם המוקד אינו מסכים לכל אשר כתוב בסעיפים אלה לתגובת המדינה, דומה כי לא ניתן לחלוק על כך שהטלת הכתר סביב היישוב בית פג'אר ומניעה גורפת של הכניסה ליישוב והיציאה ממנו, הינה סנקציה עונשית קולקטיבית ולא אלמנט ביטחוני-מניעתי.

13. לאור כל האמור לעיל, המוקד להגנת הפרט דורש את ההסרה המיידית של הכתר סביב היישוב בית פג'אר והפסקת הענישה הקולקטיבית של תושביו.

14. היה והכתר לא יוסר באופן מידי, בכוונת המוקד לפנות לערכאות בעניין זה. לצורך כך, נבקש להעביר לידינו את ההכרזה או הצו מכוחם מוטל הכתר על היישוב ואת כל הנימוקים להטלתו.

בתודה מראש,

ידין עילם, עורך דין

העתקים:

ח"כ משה יעלון, שר הביטחון
אלי"מ דורון בן-ברק, יועמ"ש הגדה המערבית
עו"ד אסנת מנדל, מנהלת מחלקת בג"צים